

ข่าว

วารสารกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

วิชาชีพบัญชี

พาณิชย์ เร่งผลักดัน เสริมสร้างธุรกิจให้มีธรรมภิบาล

ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์ 2553

ฉบับนี้มีอะไร

- ♦ รอบรู้....กรมพัฒนาธุรกิจการค้า..... 2
- ♦ สรุปข่าวกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า..... 3
- ♦ บทความ เรื่อง “นักบัญชียุคใหม่ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ”..... 4
- ♦ บทความ เรื่อง “การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีไทย...ยกระดับธุรกิจให้ก้าวไกลสู่สากล”... 7
- ♦ ประเด็นคำถาม - คำตอบ 10

พาณิชย์ เร่งผลักดัน เสริมสร้างธุรกิจให้มีธรรมาภิบาล

คณะผู้จัดทำ ขอนำเสนอข่าวกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเกี่ยวกับการเร่งผลักดันเสริมสร้างธุรกิจให้มีธรรมาภิบาล โดยนายอลงกรณ์ พลบุตร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้กล่าวในงานเปิดการสัมมนาเรื่อง “เสริมสร้างธุรกิจในการบริหารจัดการที่ดี และการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงิน” เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2553 ดังนี้

องค์กรธุรกิจ ถือว่าเป็นองค์กรที่สำคัญยิ่งในการนำระบบบริหารจัดการที่ดีมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของธุรกิจ ให้สามารถแข่งขันกับสากลได้ ทั้งนี้ในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการธุรกิจจำนวนไม่น้อยที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดี หรือบรรษัทภิบาล (Good Corporate Governance) ซึ่งหมายถึง มิติใหม่ของการบริหารจัดการที่เป็นธรรมและโปร่งใส โดยเน้นบทบาทของผู้บริหารต่อพนักงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเชื่อมั่นให้กับธุรกิจ รวมทั้งทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการธุรกิจได้

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ กล่าวเพิ่มเติมว่า กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ธุรกิจตั้งแต่ระดับชุมชน SMEs ผู้ส่งออก จนถึงบริษัทขนาดใหญ่ โดยเสริมสร้างและเร่งผลักดันให้ธุรกิจมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการ สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน ตลอดจนสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจที่เน้นสร้างแรงจูงใจเพื่อให้มี “วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)” นำไปสู่การปฏิบัติงานตามความสามารถและสภาพของธุรกิจโดยสมัครใจ โดยมีโครงการที่สำคัญและประสบผลสำเร็จแล้วหลายโครงการ อาทิ

- ◆ **การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานธุรกิจแฟรนไชส์ไทย** เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการลงทุน ส่งผลให้ธุรกิจแฟรนไชส์ไทยมีความเข้มแข็ง และมีมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น ทำให้ขยายธุรกิจไปต่างประเทศได้

- ◆ **การออกเครื่องหมายรับรองความน่าเชื่อถือในการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Trustmark)** เพื่อยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ของไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ

- ◆ **การสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ เพื่อกำกับดูแลสถาบันอบรมทางบัญชี** เพื่อผลักดันให้เกิดการตื่นตัว และแข่งขันด้านคุณภาพเชิงวิชาการ และการให้บริการแก่ผู้ทำบัญชีอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ผู้ทำบัญชีมีทางเลือกในการเข้ารับการพัฒนาความรู้มากขึ้น ซึ่งช่วยยกระดับมาตรฐานการจัดทำบัญชีของธุรกิจให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

- ◆ **การออกเครื่องหมายรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี** เพื่อให้สำนักงานบัญชีที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีแนวทางการควบคุมคุณภาพ การจัดระบบการปฏิบัติงาน และมีการจัดทำบัญชีตามข้อกำหนดการปฏิบัติงานที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การจัดทำบัญชีของธุรกิจส่วนใหญ่ที่ใช้บริการจัดทำบัญชีจากสำนักงานบัญชีมีคุณภาพ น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ จะเร่งดำเนินการขยายการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชีอย่างต่อเนื่อง และให้ครอบคลุมมากที่สุด

นอกจากนี้ ยังสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการที่ดีอย่างต่อเนื่องตลอดปี คาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมสัมมนากว่า 6,000 คน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ตระหนักถึงการบริหารจัดการที่ดี และใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความคุ้มค่าและประหยัดทรัพยากรขององค์กร รวมทั้งจะช่วยยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการในประเทศให้มีความเข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืนและมั่นคง

สวัสดีท่านผู้อ่าน

ข่าววิชาชีพบัญชีฉบับนี้ คณะผู้จัดทำขอนำเสนอบทความ เรื่อง “นักบัญชียุคใหม่ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ” “การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีไทย...ยกระดับธุรกิจให้ก้าวไกลสู่สากล” และประเด็นคำถาม - คำตอบ จากผู้สอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน มาเผยแพร่ให้แก่ท่านผู้อ่านได้รับทราบ

คณะผู้จัดทำ

ส ร ุ ป ขั าว

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้จัดสัมมนา เรื่อง “เสริมสร้างธุรกิจในการบริหารจัดการที่ดี และการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการธุรกิจ” เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2553 ณ ห้องประชุม 41202 ชั้น 12 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และตระหนักถึงประโยชน์ของรายงานทางการเงิน รวมทั้งสามารถนำรายงานทางการเงินมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการสัมมนาดังกล่าวมี นายอลกรณ์ ฤกษ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธานในการกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมสัมมนา

คณะผู้จัดทำ ขอนำเสนอบทความ เรื่อง นักบัญชียุคใหม่ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ของ ดร.ฉัตรฤดี จงสุริยภาส อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และบทความเรื่อง การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีไทย..ยกระดับธุรกิจให้ก้าวไกลสู่สากล ของสำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นักบัญชียุคใหม่ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาเกิดวิกฤตการณ์ Sub-Prime กับสถาบันการเงินหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา หรือ “แฮมเบอร์เกอร์ Crisis” ซึ่งทำให้เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาดถอย ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งนักบัญชีก็ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น ความกดดันด้านการแข่งขัน การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กร การควบรวมกิจการ การร่วมลงทุนจากบริษัทต่างประเทศ การประหยัดต้นทุนและค่าใช้จ่าย และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำธุรกรรม เช่น พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของลักษณะการทำงานด้านบัญชีที่เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด คือ การปิดบัญชีได้ในระยะเวลาที่สั้นกว่าเดิมมากด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี ข้อมูลสารสนเทศอยู่ในฐานข้อมูลของผู้ปฏิบัติงานที่อยู่ในหน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าถึงได้มากกว่าเดิม ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ นักบัญชีลดเวลากับกระบวนการปิดบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงิน ดังนั้น นักบัญชีสามารถใช้เวลาวางแผนทางบัญชีและการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่องค์กร ซึ่งคุณสมบัติและความรู้ทักษะและความสามารถที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานของนักบัญชียุคใหม่เพื่อปรับตัวและเตรียมพร้อมกับสถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความสามารถในการบริหารงาน

การบริหารงานประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การสั่งการและการควบคุมติดตาม นักบัญชีควรวางแผนงาน เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ล่วงหน้าให้สอดคล้องกับแผนธุรกิจ การขอความร่วมมือ จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมการวางแผนของกิจการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ข้อมูลจากฝ่ายขาย ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด รวมถึงการเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกันทุกฝ่าย การจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้และความสามารถ การสั่งการก็ควรสั่งการอย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือ พนักงานเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วจะได้ไม่เสียเวลากลับมาแก้ไขอีกและควรมีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดตามและแก้ไขอย่างทันที

2. มีความสามารถในการบริหารบุคลากร

การดูแลบุคลากรในองค์กรไม่ได้เป็นหน้าที่ของฝ่ายบุคคลฝ่ายเดียว แต่ผู้ที่ดูแลพนักงาน ก็คือหัวหน้างาน บุคลากรจะเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กร เพราะทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นจากบุคลากรขององค์กร นักบัญชียุคใหม่ต้องให้ความสำคัญเรื่องของคนเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าในโลกธุรกิจปัจจุบันมีการแข่งขันมากขึ้น ดังนั้น นักบัญชีต้องมีลักษณะเป็นผู้นำ สามารถจัดข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างฝ่ายต่างๆ รวมถึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลและการสื่อสาร และสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายงานอย่างเต็มที่

3. มีความรู้

เนื่องจากนักบัญชีจะเป็นผู้ที่รวบรวมข้อมูลให้ผู้บริหารใช้ตัดสินใจ ดังนั้น นักบัญชีต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล งบกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสด ต้องมีความรู้เรื่องมาตรฐานการบัญชีและสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง ปัจจุบันธุรกิจอยู่ในยุคไร้พรมแดน และเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้การติดต่อสื่อสารโยงใยกันทั่วโลก แนวคิดและวิธีปฏิบัติทางบัญชีจึงโน้มเข้าหากัน (Convergence) และสิ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ ณ ขณะนี้คือ การยอมรับการมีมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่ถือเป็นมาตรฐานสากล และแต่ละประเทศยังสามารถมีมาตรฐานการบัญชีระดับประเทศของตนได้เพราะความแตกต่างด้านโครงสร้างพื้นฐานทางธุรกิจ วัฒนธรรม ประเพณี ระดับการศึกษา และความเจริญทางเศรษฐกิจ

ส่วนด้านนโยบายการบัญชีมีหลากหลายแนวทาง และในแต่ละแนวทางจะส่งผลให้ผลของตัวเลขในงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างกันนี้อาจจะมีผลต่อผู้บริหารและการดำเนินงานของบริษัททั้งในปัจจุบันและอนาคต การเลือกนโยบายการบัญชีจึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารและบริษัท โดยผู้บริหารและนักบัญชีส่วนใหญ่อาจมีการประเมินต้นทุนและผลประโยชน์ที่บริษัทจะได้รับในการเลือกนโยบายการบัญชีด้วย นอกจากนี้นักบัญชียังต้องมีความรู้ในด้านภาษีอากรและสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งต้องรู้จักการเปิดโลกกว้าง ให้ความสนใจหรือขวนขวายหาความรู้อื่นที่ใกล้เคียงในสายบริหารธุรกิจอยู่เสมอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักบัญชีต้องมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ไม่ใช่เพียงความรู้ด้านบัญชีและการเงินเท่านั้น

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในยุคปัจจุบันมีระบบสารสนเทศสามารถช่วยนักบัญชีประมวลผลได้ในเวลาอันรวดเร็ว นักบัญชีควรวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล แนวโน้มของข้อมูล และความผิดปกติของข้อมูล รวมทั้งใช้ทักษะในการแปลและวิเคราะห์งบการเงินและแก้ปัญหาขององค์กรได้ถูกต้องและทันเวลา

5. มีความสามารถในการบริหารเวลาและต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักบัญชียุคใหม่ต้องสร้างความสมดุลระหว่างเวลากับความถูกต้อง นักบัญชียุคใหม่ต้องทราบว่าจะงานชิ้นไหนที่ต้องการความรวดเร็ว ยอมรับข้อผิดพลาดได้บ้าง เช่น รายงานยอดขายสินค้า ซึ่งต้องรายงานโดยเร็ว เพื่อที่ฝ่ายการตลาดและฝ่ายขายจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์กลยุทธ์การขายให้ทันเวลา แต่สำหรับข้อมูลบางอย่าง นักบัญชีต้องตรวจสอบหรือมีระบบตรวจสอบให้แน่ใจได้ว่าไม่มีข้อผิดพลาด ซึ่งอาจต้องใช้เวลาในการตรวจสอบ เช่น การนำส่งภาษี ซึ่งถ้าหากเกิดความผิดพลาดก็อาจจะถูกเบี้ยปรับเงินเพิ่มได้

6. มีความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงของกิจการ

ความเสี่ยง คือ โอกาสที่จะเกิดอะไรก็ตามที่มีผลกระทบทำให้กิจการไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ นักบัญชีต้องคิดว่าการบริหารความเสี่ยง คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร เนื่องจากบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพย่อมช่วยลดโอกาส หรือขนาดของความสูญเสียจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้ การนำหลักการในการบริหารความเสี่ยง (Principle of Enterprise Risk Management) ไปใช้ในการกำหนดเครื่องบ่งชี้ถึงเหตุการณ์ ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดลำดับความเสี่ยง รวมไปถึงการจัดการกับความเสี่ยงต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับองค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เพื่อสร้างหรือเพิ่มมูลค่าสูงสุดให้ผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร และเพื่อช่วยผู้บริหารในการกำหนดขอบเขตหรือขั้นตอนการดำเนินงาน ที่ทำให้สามารถบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่แน่นอน และสามารถบริหารโอกาสทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

7. มีธรรมาภิบาล (Good Governance)

การจัดให้มีระบบการดูแลกิจการที่ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นในปัจจุบัน นักบัญชียุคใหม่ต้องมีการจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลทั้งต่อตนเองและองค์กร ซึ่งประกอบด้วย มีความโปร่งใสในสิ่งที่ตนเองทำอยู่ สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ตลอดเวลา มีคุณธรรม ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติงานทางวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม และมีความรับผิดชอบในงานที่ตนเองทำอย่างเต็มที่ การล่มสลายของบริษัทยักษ์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาคือ Enron และ WorldCom ทำให้มีการกล่าวขานเรื่องของจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจของผู้บริหารในองค์กรธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) ซึ่งเน้นความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และมีการเรียกร้องให้ธุรกิจเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลเป็นวิธีการหนึ่งที่เชื่อกันว่าจะช่วยแสดงถึงความโปร่งใส หรืออย่างน้อยช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินความโปร่งใสในการทำงานของผู้บริหารได้

นักบัญชียุคใหม่ต้องปรับเปลี่ยนตัวเองไม่ใช่เพียงเป็นผู้ดูแลทางด้านบัญชีและการเงินเท่านั้น แต่ยังต้องเรียนรู้เพิ่มเติมอีกมากมาย เช่น การตลาด การขาย การผลิต กฎหมาย และรวมถึงระบบธรรมาภิบาล ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้แก่นักบัญชีประสบความสำเร็จในการทำงานและสามารถนำพาองค์กรให้ผ่านภาวะวิกฤตได้ นอกจากนี้แก่นักบัญชีต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องต่อไปนี้

1. ลักษณะธุรกิจ

นักบัญชีต้องทราบลักษณะธุรกิจของตนเองเป็นอย่างดีว่าธุรกิจประกอบกิจการอะไร มีสินค้าหรือบริการอะไรบ้าง รวมถึงขั้นตอนในการประกอบสินค้าและบริการ กลยุทธ์ทางการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า การผลิตสินค้า ลูกค้า ภาวะอุตสาหกรรมและคู่แข่ง การเมือง ไม่ว่าในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้เชื่อมโยงกันไปหมด

2. ระบบไอทีและเทคโนโลยี

ระบบไอทีและเทคโนโลยีล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากกับธุรกิจและกระบวนการทำงานข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจต้องเป็นข้อมูลที่ทันเวลา เพราะถึงแม้จะนำเสนอข้อมูลที่ดีเลิศเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าไม่ทันเวลา ข้อมูลนั้นก็ไม่มีค่า ความหมาย ดังนั้น การที่จะให้ได้ข้อมูลอย่างทันเวลา กิจการต้องมีระบบไอทีที่เชื่อมโยงกัน และสามารถประมวลผลผลลัพธ์ได้ในเวลาอันรวดเร็ว นักบัญชีก็ต้องติดตามเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเนื่องจากเทคโนโลยีเกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงและล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ซึ่งถ้านักบัญชีไม่ติดตามเทคโนโลยีดังกล่าวก็จะทำให้เสนอข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ทันเวลาส่งผลให้การตัดสินใจผิดพลาดได้

3. ข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ได้มีการออกกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เข้มงวดขึ้น เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศหรือป้องกันเหตุการณ์ไม่ให้เกิดขึ้นอีก ดังนั้น นักบัญชีต้องติดตามข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

4. บุคลากร

คนเป็นสิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง เพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดขององค์กร ถึงแม้ว่าองค์กรจะมีสินค้าหรือบริการที่ดีเลิศ แต่ถ้าไม่มีคนเหมาะสมกับองค์กรก็จะทำให้สินค้าหรือบริการเหล่านั้นแย่งไปหาที่งานสำคัญอย่างหนึ่งของนักบัญชีคือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแผนกต่าง ๆ ในบริษัทหรือในแผนกตนเอง นักบัญชีต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการสื่อสารที่ดี ความเป็นผู้นำ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

นักบัญชีต้องรอบรู้เรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้นจากในอดีตอย่างมากมาย ทั้งในเรื่องของการบัญชี การบริหารจัดการ ข้อมูลทางเศรษฐกิจ และกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ มาตรฐานการบัญชีสำหรับธุรกิจ ระบบบัญชีที่เหมาะสมและข้อมูลบัญชีที่ดีจะช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถดำเนินธุรกิจและพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองซึ่งจะเป็นฐานและกำลังสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญยิ่ง สิ่งนี้นักบัญชีเผชิญอยู่ในขณะนี้ถือว่าเป็นความท้าทายอย่างมาก เนื่องจากภาวะแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การปรับตัวของนักบัญชีถือเป็นสิ่งสำคัญและจะช่วยให้ในการพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและวิชาชีพต่อไป

การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีไทย... ยกระดับธุรกิจไทยก้าวไกลสู่สากล

ในช่วงปี 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการโจมตีค่าเงินบาทจากนักลงทุนต่างชาติ และนโยบายของรัฐบาลขณะนั้นได้ประกาศลอยตัวค่าเงินบาททำให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทกับเงินสกุลต่างประเทศอ่อนค่าลงอย่างมาก และทำให้มีผลกระทบต่อเนื่องในเกือบทุกประเทศในทวีปเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยได้รับผลกระทบทางตลาดเงินและตลาดทุนอย่างรุนแรงมากที่สุด

ในช่วงเวลาดังกล่าว นอกจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยแล้ว บริษัทต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประสบปัญหาการทุจริตข้อมูลทางการเงินและการทุจริตของผู้บริหาร บางบริษัทต้องล้มละลายและเลิกกิจการ ทำให้นักลงทุนต้องสูญเสียเงินที่ลงทุนในธุรกิจเหล่านั้น เช่น บริษัท Enron ที่เป็นบริษัทการค้าพลังงานชั้นนำของโลก มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว งบการเงินของ Enron ที่เคยแสดงผลการดำเนินงานดีเยี่ยม จนทำให้ราคาหุ้นของ Enron พุ่งขึ้นสูงเป็นที่เฝ้าระวังใจแก่นักลงทุนในตลาดสหรัฐฯ เป็นอย่างยิ่ง แล้วจู่ๆ เมื่อปลายปี 2543 ผู้บริหารของ Enron ก็ออกมาประกาศตัวเลขขาดทุนครั้งใหญ่ และในขณะนี้บริษัทถูกพิจารณาดีล้มละลาย ซึ่งนับได้ว่าเป็นคดีล้มละลายที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา

สาเหตุหลักๆ ของงบการเงินที่ไม่ชอบมาพากลนี้ ว่ากันว่ามาจากการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนในงบการเงินของผู้สอบบัญชี เช่น ไม่ได้แสดงผลขาดทุนของบริษัทที่เกี่ยวข้อง บางรายไม่ได้เปิดเผยหนี้สินก้อนใหญ่ที่มีจำนวนถึง 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ไว้นางบดุล เป็นต้น ดังนั้น ภายหลังจากการล้มละลายของ Enron และกรณีการตกแต่งบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในต่างประเทศ เช่น บริษัท WORLD COM บริษัท XEROX ฯลฯ ทำให้หน่วยงานกำกับดูแลตลาดเงินในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของระบบการรายงานทางการเงิน ซึ่งมาตรการที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดให้มีระบบการกำกับดูแลการสอบบัญชีที่เข้มงวดขึ้น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และป้องกันการเกิดข้อผิดพลาดในอนาคต เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลอิสระ (Public Company Accounting Oversight Board – “PCAOB”) ภายใต้การกำกับดูแลของ U.S. SEC (U.S. Securities and Exchange Commission) และมีการกำหนดให้สำนักงาน

สอบบัญชีจะต้องขึ้นทะเบียนกับ PCAOB และต้องมีระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (Quality Assurance System) ที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ในปี 2545 องค์การคณะกรรมการหลักทรัพย์ระหว่างประเทศ (International Organization of Securities Commissions – “IOSCO”) ได้ออกแถลงการณ์เรื่อง “Principles for Auditor Oversight” เพื่อให้ประเทศสมาชิกนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งได้มีการจัดตั้ง International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR) ขึ้นในปี 2549 ซึ่งมีสถานะเป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศที่ประกอบด้วยหน่วยงานอิสระจากประเทศต่างๆ จำนวน 27 ประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่จะเป็นสมาชิก IFIAR ต้องเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระจากผู้ประกอบวิชาชีพและต้องมีหน้าที่ในการกำกับดูแลให้สำนักงานสอบบัญชีมีระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

นอกจากนี้ คณะกรรมการสหภาพยุโรป (European Commission – “EC”) ได้ออกมาตรการในการกำกับดูแลวิชาชีพสอบบัญชี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนและกิจการ ตลอดจนฟื้นฟูความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดให้ประเทศสมาชิก EU ต้องมีมาตรการในการกำกับดูแลวิชาชีพสอบบัญชีสำหรับกิจการที่เสนอขายหลักทรัพย์ใน EU ส่วนประเทศนอกกลุ่ม EU จะต้องมีการเทียบเท่ากับประเทศสมาชิก EU โดยต้องมีหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งเป็นอิสระจากวิชาชีพ มีกระบวนการตรวจสอบและลงโทษที่มีประสิทธิภาพ และเน้นการตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบกิจการในตลาดหลักทรัพย์

จากรายงานการประเมินมาตรฐานด้านบัญชีและการสอบบัญชี (the Report on the Observance of Standards and Codes (ROSC) Accounting & Auditing modules, April 2008) ซึ่งจัดทำโดยธนาคารโลกระบุว่า ประเทศไทยควรมีหน่วยงานที่เป็นอิสระจากผู้ประกอบวิชาชีพทำหน้าที่ตรวจสอบการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี โดยควรเน้นการกำกับดูแลในระดับสำนักงานสอบบัญชีด้วยนอกเหนือจากการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีแต่ละราย เพื่อพัฒนาระบบการรายงานทางการเงินของไทยให้ได้ตามมาตรฐานสากล โดยเบื้องต้นควรมุ่งเน้นตรวจสอบสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียน

การจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีภายในสำนักงานสอบบัญชีทั้งในระดับสำนักงานและในระดับแต่ละงานสอบบัญชี เป็นเรื่องที่คุณสอบบัญชีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีอยู่แล้ว เนื่องด้วยคุณภาพของแต่ละงานสอบบัญชีไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและผู้สอบบัญชีเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับระบบการควบคุมภายในที่ดีของสำนักงานสอบบัญชีในทุกๆ ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง เช่น การคัดเลือกบุคลากร และการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง การประเมินความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและบุคลากร การประเมินความเสี่ยงก่อนการรับงานสอบบัญชี การมีผู้สอบบัญชีหรือผู้เชี่ยวชาญสอบทานคุณภาพของงานก่อนลงลายมือชื่อในงบการเงิน การให้ความสำคัญกับระบบการควบคุมคุณภาพของหัวหน้าสำนักงานบัญชี การติดตามการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนด เป็นต้น ดังนั้น สำนักงานสอบบัญชีจึงจำเป็นต้องจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพงานที่มีประสิทธิภาพ

ในระดับสากล สหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (The International Federation of Accountants – “IFAC”) ได้กำหนดมาตรฐานการควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชี (International Standard on Quality Control 1 – “ISQC1”) ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่อง ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ ทรัพยากรบุคคล การปฏิบัติงานสอบบัญชี เป็นต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีภายในสำนักงานสอบบัญชี

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลธุรกิจให้มีการจัดทำบัญชีถูกต้องตามกฎหมายและมาตรฐานการบัญชี เป็นที่น่าเชื่อถือของบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (กกบ.) จึงเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการยกระดับคุณภาพงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (กกบ.) จะเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และร่วมเป็นคณะทำงานในการศึกษาและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีสากล (IAS/IFRS) และมาตรฐานการสอบบัญชีสากล (ISA) ซึ่งการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีเป็นเรื่องที่ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตาม และปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ อยู่ระหว่างการปรับปรุงมาตรฐานการสอบบัญชีในเรื่อง การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชีสากล ISQC1 และ ISA 220 ซึ่งกำหนดโดย The International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)

ในการดำเนินการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของประเทศไทย คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (กกบ.) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี มีหน้าที่ติดตามการดำเนินการของคณะอนุกรรมการเพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติงานสอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชี ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (กกบ.) ยังได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่ศึกษารูปแบบและโครงสร้างการกำกับดูแลการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานสอบบัญชีของสากล ซึ่งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของประเทศไทย อยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบและโครงสร้างการกำกับดูแลการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานสอบบัญชีของประเทศต่าง ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เป็นต้น เพื่อนำมากำหนดรูปแบบและโครงสร้าง รวมถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

หากการดำเนินการในเรื่องการควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชี สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของไทยและมีมาตรฐานที่สากลยอมรับ โดยหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการตามหน้าที่รับผิดชอบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีการประสานงานและร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพงานบัญชีและสอบบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไทยให้มีมาตรฐาน โปร่งใส เป็นที่น่าเชื่อถือ จะส่งผลให้การจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินถูกต้อง สร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับธุรกิจของไทยให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

Q...ประเด็น... คำถาม-คำตอบ

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้สรุปประเด็นคำถาม-คำตอบ จากผู้สอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ซึ่งคณะผู้จัดทำเห็นว่ามีความประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน จึงขอแจ้งประเด็นคำถาม-คำตอบให้ท่านทราบ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8

เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลง ประเมินการทางบัญชีและข้อผิดพลาด (ปรับปรุง 2550)

1. **คำถาม** บริษัทถูกฟ้องในศาลแรงงาน ศาลมีคำพิพากษาแล้วให้ชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องจำนวน 10 ล้านบาท บริษัทอุทธรณ์ต่อ จะต้องบันทึกบัญชีเป็นหนี้สินหรือไม่ และต้องเปลี่ยนแปลงมูลค่าความเสียหายหรือไม่ เนื่องจากเดิมบันทึกหนี้สินจากการถูกฟ้อง เป็นเงิน 20 ล้านบาท

คำตอบ หน่วยงานควรสอบถามผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่หรือไม่ว่ากิจการจะแพ้คดีและต้องชดเชยค่าเสียหาย ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่หน่วยงานก็ต้องบันทึกหนี้สินดังกล่าว ถ้าไม่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยต้องเปิดเผยมูลหนี้ที่ฟ้องทั้งหมด

2. **คำถาม** กิจการมีภาระผูกพันในการรื้อถอน โดยกิจการมีการประมาณการหนี้สิน ทุกๆ ปี ต้องปรับประมาณการหนี้สินหรือไม่

คำตอบ ภาระผูกพันในการรื้อถอนเป็นการประมาณการจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายในอนาคต ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงด้านดอกเบี้ยและเวลาจึงต้องมีการปรับประมาณการหนี้สิน

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11

เรื่อง สัญญาก่อสร้าง (ปรับปรุง 2550)

1. **คำถาม** บริษัท ก ให้คำปรึกษาบริษัท ข กำหนดเวลา 11 เดือน ปี 25X1 ทำงานได้ 4 เดือน ออก билกิจการบันทึกเป็นรายได้ถูกต้องหรือไม่

คำตอบ รับรู้เป็นรายได้ค่าบริการเมื่อให้บริการแล้วเสร็จ

2. **คำถาม** กรณีที่ไม่สามารถประมาณผลงานก่อสร้างได้อย่างน่าเชื่อถือ

คำตอบ กิจการต้องรับรู้รายได้ไม่เกินต้นทุนการก่อสร้างที่เกิดขึ้นและมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะรับต้นทุนนั้นคืน กิจการรับรู้ค่าใช้จ่ายการก่อสร้างที่เกิดขึ้นเป็นค่าใช้จ่าย

3. **คำถาม** การรับรู้ขาดทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ถ้ามีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่ต้นทุนการก่อสร้างจะสูงกว่ารายได้ค่าก่อสร้าง

คำตอบ กิจการต้องรับรู้ขาดทุนที่จะเกิดขึ้นเป็นค่าใช้จ่ายทันที

4. **คำถาม** บริษัทประกอบกิจการสร้างอาคารให้เช่า ใช้สินทรัพย์เพื่อการลงทุนหรือไม่
- คำตอบ** เป็นไปตามนิยามของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน
5. **คำถาม** ซื้อเครื่องจักรราคา 2.5 ล้านบาท ออกใบเสร็จตามเงินที่จ่ายเป็นงวดๆ บันทึกลงเป็น 2.5 ล้านบาท ได้เลยหรือไม่
- คำตอบ** บันทึกลงเครื่องจักรตาม Fair Value ส่วนที่เหลือบันทึกเป็นดอกเบี้ย
6. **คำถาม** ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นต้นทุนการก่อสร้างหรือไม่
- คำตอบ** ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการก่อสร้าง ถือเป็นต้นทุนการก่อสร้าง
7. **คำถาม** ขายสินค้าชนิดหนึ่งภายใต้เงื่อนไขรับประกัน 5 ปี บริษัทตั้งสำรองค่ารับประกัน 0.2% ของยอดขาย แต่ในปี 25X1 บริษัทได้รับนโยบายจากบริษัทแม่ว่าไม่ต้องตั้งสำรองค่ารับประกันสินค้า แต่ให้บันทึกบัญชีเมื่อเกิดขึ้นจึงสามารถทำได้หรือไม่
- คำตอบ** บริษัทต้องดูข้อมูลจากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่ามีการซ่อมแซมเกิดขึ้นหรือไม่ ถ้าไม่มีค่าใช้จ่ายจากการซ่อมแซมเกิดขึ้นกิจการไม่ต้องตั้งสำรองค่ารับประกันก็ได้

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16

เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (ปรับปรุง 2550)

1. **คำถาม** บริษัทคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธียอดลดลง ตามมาตรฐานฉบับใหม่สามารถทำได้หรือไม่
- คำตอบ** มาตรฐานฉบับใหม่สามารถบันทึกตามวิธียอดลดลงได้ แต่กิจการต้องเลือกวิธีคิดค่าเสื่อมราคาที่จะสะท้อนถึงประโยชน์ที่กิจการได้รับจากการใช้สินทรัพย์
2. **คำถาม** ซื้อที่ดินและอาคาร มาเมื่อ 30 ปี ด้วยราคา 10 ล้านบาท เป็นราคารวม กิจการต้องบันทึกที่ดินแยกออกจากอาคารหรือไม่
- คำตอบ** กิจการต้องแยกรายการที่ดินและรายการอาคารออกจากกัน เมื่อส่วนประกอบแต่ละส่วนนั้นมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญ เมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดของสินทรัพย์นั้น
3. **คำถาม** ถนนเป็นส่วนปรับปรุงที่ดินหรือเป็นต้นทุนของที่ดิน
- คำตอบ** ถนนเป็นส่วนปรับปรุงที่ดิน คิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของถนน
4. **คำถาม** เช่าเครื่องจักร ผู้เช่าต้องดูแลซ่อมแซมเครื่องจักรเอง เมื่อหมดสัญญาเช่ากิจการต้องคืนเครื่องจักรในสภาพพร้อมใช้งานได้ กรณีเปลี่ยนอะไหล่ที่มีราคาสูงพอสมควร ค่าใช้จ่ายบันทึกเป็นค่าซ่อมแซมใช่หรือไม่
- คำตอบ** อะไหล่ที่เปลี่ยนถ้าคาดว่าจะใช้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี ถือเป็นสินทรัพย์ และคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ตามอายุที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์แต่ไม่เกินอายุการใช้งานที่ต้องส่งมอบ
5. **คำถาม** อะไหล่ที่กิจการจำเป็นต้องมีเพื่อเปลี่ยนแทนอะไหล่ของเครื่องจักรถือเป็นสินทรัพย์หรือไม่
- คำตอบ** อะไหล่ที่ซื้อมาเพื่อเปลี่ยนแทนใช้กับเครื่องจักรมีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี ถือเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของเครื่องจักร กิจการต้องคิดค่าเสื่อมราคาเช่นเดียวกับเครื่องจักรนั้น
6. **คำถาม** ซื้อคอมพิวเตอร์ราคา 10 ล้านบาท ใบแจ้งหนี้ 10 ล้านบาท ซึ่งผู้ขายได้บวกค่าบริการรักษาคอมพิวเตอร์ เป็นเวลา 5 ปี เข้าไปราคา 10 ล้านบาทแล้ว ในกรณีนี้กิจการต้องบันทึกราคาคอมพิวเตอร์เท่าใด
- คำตอบ** กรณีที่ผู้ขายได้บวกค่าบริการรักษาคอมพิวเตอร์เข้ากับราคาคอมพิวเตอร์ กิจการต้องแยกคอมพิวเตอร์ออกจากค่าบริการรักษา แล้วบันทึกค่าบริการเป็นค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า ที่มีระยะเวลาในการให้บริการ 5 ปี

- 7. คำถาม** บริษัทคนต่างด้าวตั้งขึ้นเพื่อถือครองที่ดินและคอนโดมิเนียม อยู่อาศัยเองบ้างที่เหลือให้เช่า คอนโดมิเนียมถือเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุนหรือไม่
- คำตอบ** คอนโดมิเนียมดังกล่าวถือเป็นอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน ถ้าการอยู่อาศัยเอง ไม่เป็นสาระสำคัญ
- 8. คำถาม** กิจการทำสัญญาเช่าพื้นที่อาคารใช้เป็นสำนักงาน เป็นเวลา 3 ปี บอกเลิกสัญญาเช่าไม่ได้ ถ้าไม่ครบกำหนด ตกแต่งอาคารเองทั้งหมด เมื่อหมดสัญญาเช่าบริษัทต้องรื้อถอนสำนักงาน เพื่อให้พื้นที่อาคารเหมือนเดิม ค่าตกแต่งอาคารเป็นค่าใช้จ่ายหรือไม่
- คำตอบ**
- กรณีการเช่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นการเช่าบางส่วน ค่าตกแต่งอาคารถือเป็นส่วนปรับปรุงอาคารสำนักงานที่เช่า
 - กรณีกิจการเช่าอาคารทั้งหลัง ค่าตกแต่งดังกล่าวถือเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ คิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของอาคาร
- 9. คำถาม** A ซื้อกิจการเสาเข็มต่อจากกิจการ B โดยสินทรัพย์ที่ได้รับ ได้แก่ ที่ดิน เครื่องจักร โรงงาน ปูน ด้วยราคา 10 ล้านบาทในราคารวม กิจการไม่สามารถแยกสินทรัพย์ออกจากกันได้ กิจการต้องบันทึกบัญชีรายการดังกล่าวอย่างไร
- คำตอบ** กิจการต้องแยกสินทรัพย์แต่ละส่วนออกจากกัน โดยต้องใช้ราคาจากผู้ประเมินราคาอิสระในการประเมินราคาสินทรัพย์แต่ละส่วน
- 10. คำถาม** กิจการซื้อเครื่องใช้มาใช้ในการปฏิบัติงาน 3 ปี ใช้ไปได้ 2 ปี เครื่องใช้ชำรุดไม่สามารถใช้งานต่อไปได้ กิจการจะบันทึกบัญชีอย่างไร
- คำตอบ** กิจการต้องตัดบัญชีรายการเครื่องใช้ออกจากงบดุล เนื่องจากเครื่องใช้ดังกล่าวไม่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตและบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายจากการเลิกใช้ ในงบกำไรขาดทุนทันที
- 11. คำถาม** บริษัทเช่าที่ดินจากบุคคลธรรมดา ก่อสร้างอาคาร ไม่มีข้อตกลงใดๆว่าจะยกสำนักงานให้ปรากฏว่าต่อมาถูกไล่ที่ รื้อสำนักงานไม่ได้กิจการต้องบันทึกบัญชีอย่างไร
- คำตอบ** กิจการต้องบันทึกบัญชีขาดทุนจากการเลิกใช้อาคารทันที ที่กิจการเลิกใช้งาน หรือไม่มีสิทธิใช้งาน
- 12. คำถาม** เช่าที่ดินมีสิ่งก่อสร้าง สัญญาไม่ระบุภาระผูกพันค่ารื้อถอน แต่เมื่อครบสัญญาแล้วกิจการต้องรื้อถอนสิ่งก่อสร้างออกจากที่ดิน ค่ารื้อถอนมีมูลค่าสูงมาก กิจการบันทึกค่ารื้อถอนเป็นต้นทุนของสิ่งก่อสร้างได้หรือไม่
- คำตอบ** ค่ารื้อถอนเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ได้ต่อเมื่อวันที่ก่อสร้างกิจการมีภาระผูกพันเกิดขึ้นแล้ว
- 13. คำถาม** ซื้อเครื่องจักร 10 ล้านบาท พร้อมติดตั้ง บริษัทที่ขายเครื่องจักรให้เงื่อนไขว่าจะให้พนักงานไปดูงานในประเทศที่ผลิตเครื่องจักร จำนวน 3 คน เป็นเวลา 5 วัน กิจการต้องบันทึกเครื่องจักรด้วยจำนวนเงินเท่าใด
- คำตอบ** กิจการต้องประเมินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปประเทศผลิตเครื่องจักร หักออกจากราคาเครื่องจักรแล้วบันทึกเครื่องจักรด้วยจำนวนเงินดังกล่าว ส่วนค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปดูงานของพนักงานถือเป็นค่าใช้จ่าย
- 14. คำถาม** บริษัทจ่ายเงินให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคาร วันที่เริ่มใช้อาคารบริษัทไม่สามารถตกลงจำนวนเงินได้ ยังไม่บันทึกรวมเป็นต้นทุนของอาคาร ในงวดที่ตกลงกับผู้ได้รับผลกระทบได้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวบันทึกเป็นต้นทุนของอาคารได้หรือไม่
- คำตอบ** เงินที่จ่ายให้กับผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคาร ไม่เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับอาคาร ค่าใช้จ่ายดังกล่าวจึงบันทึกเป็นต้นทุนของอาคารไม่ได้

- 15. คำถาม** อัปเดตซอฟต์แวร์ แต่การใช้งานยังเหมือนเดิม ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงระบบ
- คำตอบ** ต้นทุนที่เกิดขึ้นภายหลังต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตเพิ่มขึ้นแต่ในกรณีดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตเพิ่มขึ้น ถือเป็นค่าใช้จ่าย
- 16. คำถาม** กรณีเครื่องจักรมีอายุการใช้งาน 20 ปี ใช้มานานแล้ว 5 ปี เกิดการเสียต้องเปลี่ยนชิ้นส่วนใหม่ ค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนชิ้นส่วนใหม่ถือเป็นต้นทุนของเครื่องจักรได้หรือไม่
- คำตอบ** กรณีที่ชิ้นส่วนใหม่ที่เปลี่ยนแทนสามารถแยกการใช้งานอย่างเป็นอิสระกับเครื่องจักรกิจการต้องบันทึกชิ้นส่วนใหม่แยกออกจากเครื่องจักร แล้วตัดชิ้นส่วนเก่าออกจากบัญชี
- 17. คำถาม** ในกรณีที่ทุบอาคารและสร้างอาคารใหม่ทดแทน ราคาคงเหลือของอาคารเก่าถือเป็นค่าใช้จ่ายหรือไม่
- คำตอบ** กิจการต้องตัดรายการอาคาร เมื่อกิจการคาดว่าจะไม่ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากการใช้สินทรัพย์ และต้องรับรู้รายการขาดทุนจากการจำหน่ายอาคารเก่าในงบกำไรขาดทุน
- 18. คำถาม** ก่อสร้างอาคาร หากระยะเวลาในการก่อสร้างอาคารนานกว่าระยะเวลาตามสัญญา ต้นทุนที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสิ้นสุดตามสัญญายังคงเป็นต้นทุนหรือไม่
- คำตอบ** ต้นทุนที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสิ้นสุดตามสัญญายังถือเป็นต้นทุนการก่อสร้าง เนื่องจากการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ
- 19. คำถาม** ซื่อที่ดินมาและสินทรัพย์อีกหลายชนิดในราคาเดียวกัน มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการประเมินที่ดิน ถือเป็นต้นทุนของที่ดินหรือไม่
- คำตอบ** ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับสินทรัพย์ใดถือเป็นต้นทุนของสินทรัพย์นั้น ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการประเมินที่ดินถือเป็นต้นทุนของที่ดิน
- 20. คำถาม** ซื่อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างโดยมีแผนงานจะทำโรงแรม อยู่ระหว่างการศึกษาโครงการคาดว่าจะอีก 3 ปี จะก่อสร้าง ระหว่างนั้นจึงปล่อยอาคารให้เช่าต้องแยกที่ดินกับอาคารหรือไม่
- คำตอบ** กิจการต้องแยกรายการที่ดินออกจากอาคาร เนื่องจากยังไม่รู้ผลตอบแทนที่
- 21. คำถาม** บริษัทซื้ออุปกรณ์มาต้องมีอะไหล่สำรอง เมื่ออุปกรณ์ชำรุดต้องมีการสำรองอะไหล่ไว้จำนวนหนึ่ง อะไหล่ดังกล่าวถือเป็นสินทรัพย์ได้หรือไม่ ถ้าใช่อายุการใช้งานในการคิดค่าเสื่อมราคาควรคิดตามอุปกรณ์หลักหรือตามอายุการใช้งานของอะไหล่
- คำตอบ** อะไหล่ดังกล่าวถือเป็นสินทรัพย์ได้ โดยคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของอะไหล่
- 22. คำถาม** กรณีที่อุปกรณ์หลักเสียอะไหล่ไม่สามารถใช้งานกับอุปกรณ์อื่นได้ ถ้ามีการซื้ออุปกรณ์ภายหลังจะคำนวณค่าเสื่อมราคาของอะไหล่อย่างไร
- คำตอบ** กรณีที่อะไหล่ใช้งานเฉพาะเจาะจงกับอุปกรณ์ชนิดนี้ คิดค่าเสื่อมไม่เกินอายุการใช้งานอุปกรณ์ แต่ถ้าใช้งานไม่เฉพาะเจาะจงกับอุปกรณ์ หรือสามารถใช้งานได้หลาย ๆ เครื่อง คิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของอะไหล่
- 23. คำถาม** อะไหล่ที่ซื้อใหม่ คิดค่าเสื่อมราคาอย่างไร
- คำตอบ**
- กรณีอะไหล่มีจำนวนเล็กน้อย ราคาต่อหน่วยไม่สูงถือเป็นสินค้าคงเหลือ
 - กรณีอะไหล่มีมูลค่าสูงใช้กับสินทรัพย์ได้เฉพาะเจาะจงและมีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี อะไหล่ถือเป็นสินทรัพย์ และคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งาน
- 24. คำถาม** ห้องเย็นที่กิจการเช่ามา 3 ปี ต้องการเปลี่ยนผนังห้องเย็นบันทึกเป็นค่าซ่อมแซมได้หรือไม่
- คำตอบ** ถ้าผนังห้องเย็นมีประโยชน์จากการใช้งานเกินกว่า 1 ปี กิจการต้องบันทึกค่าเปลี่ยนผนังเป็นสินทรัพย์และคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งาน

- 25. คำถาม** บริษัทรับสร้างคอนโดมิเนียม ปรากฏว่าก่อสร้างผิดแบบทำให้ต้องรื้อถอนบางส่วน และปรับปรุงให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุมัติ รាយจ่ายส่วนที่จ่ายไปเนื่องจากสร้างผิดแบบ ควรแยกออกจากต้นทุนของคอนโดมิเนียมหรือไม่
- คำตอบ** เนื่องจากการรื้อถอนเกิดจากการที่กิจการทำผิดแบบ ค่ารื้อถอนถือเป็นค่าใช้จ่ายสินทรัพย์ที่ถูกทุบทิ้งประมาณการว่าเท่าใด ตัดบัญชีออกจากคอนโดมิเนียมที่เคยบันทึกบัญชีไว้
- 26. คำถาม** ส่งพนักงานไปอบรมในต่างประเทศ เพื่อคิดระบบใหม่และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการติดตั้งเครื่องจักรเพื่อให้ใช้งานได้ ถือเป็นต้นทุนเครื่องจักรหรือไม่
- คำตอบ** ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมพนักงาน ไม่ถือเป็นต้นทุนเครื่องจักร
- 27. คำถาม** บริษัทเปิดใหม่เช่าที่ดิน 6 ปี เป็นสำนักงาน หยอยสร้างอาคารไปเรื่อย ๆ ยังไม่เสร็จภายใน 1 ปี ตกแต่งทีละห้อง คิดค่าเสื่อมราคาอย่างไร
- คำตอบ** อาคารดังกล่าวจะคิดค่าเสื่อมราคาเมื่ออาคารพร้อมใช้งานแล้ว ซึ่งหมายถึงตัวอาคารไม่รวมถึงการตกแต่งอาคาร ดังนั้น ส่วนที่พร้อมใช้งานก็สามารถคิดค่าเสื่อมราคาได้
- 28. คำถาม** การตีราคาใหม่ตีเฉพาะอาคารและอุปกรณ์ แต่ไม่ตีราคาที่ดินได้หรือไม่
- คำตอบ** ตีราคาเฉพาะอาคารและอุปกรณ์ได้ แต่กิจการต้องตีราคาสินทรัพย์ทุกรายการที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันนั้นใหม่ทั้งหมด
- 29. คำถาม** ซื้อเครื่องจักรและสัญญาบำรุงรักษา 3 ปี สามารถบันทึกเป็นต้นทุนเครื่องจักรทั้งหมดได้หรือไม่
- คำตอบ** ค่าบำรุงรักษาถือเป็นค่าใช้จ่าย
- 30. คำถาม** ค่าปรับปรุงเครื่องจักร ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรต่างกันอย่างไร
- คำตอบ** ค่าซ่อมแซมปกติถือเป็นค่าใช้จ่าย ค่าปรับปรุงเครื่องจักรถ้ามีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตกับสินทรัพย์ถือเป็นสินทรัพย์
- 31. คำถาม** บริษัทซ่อมแซมอาคารใหม่เนื่องจากน้ำรั่ว บันทึกเป็นค่าซ่อมแซมถูกต้องหรือไม่
- คำตอบ** รายการดังกล่าวเป็นค่าซ่อมแซม
- 32. คำถาม** บริษัทเปลี่ยนอะไหล่จึงจะสามารถใช้งานได้ บันทึกอะไหล่ที่เปลี่ยนมาเป็นสินทรัพย์ใช่หรือไม่ ถ้าอุปกรณ์ตัดค่าเสื่อมไปแล้ว 2 ปี เหลือ 3 ปี หรือ 5 ปี
- คำตอบ**
- กรณีที่อะไหล่สามารถแยกใช้งานเป็นอิสระได้ ให้แยกคิดค่าเสื่อมราคาเป็นเวลา 5 ปี
 - กรณีถ้าไม่สามารถแยกใช้งานได้ให้รวมเป็นต้นทุนของสินทรัพย์แล้วคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานที่เหลือ คือ 3 ปี

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 23

เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืม (ปรับปรุง 2550)

- 1. คำถาม** บริษัทซื้อที่ดิน โดยกู้เงินมาบางส่วน ขณะนี้ยังไม่พัฒนาที่ดิน รอพัฒนาพร้อมกับก่อสร้างอาคารขายพร้อมที่ดินเมื่อสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น ดอกเบี้ยเงินกู้ดังกล่าวบันทึกเป็นต้นทุนที่ดินได้หรือไม่
- คำตอบ** ดอกเบี้ยเงินกู้ดังกล่าวไม่สามารถบันทึกเป็นต้นทุนที่ดิน เนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข
- 2. คำถาม** ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ขายบ้านพร้อมที่ดิน โดยกู้ยืมเงินจากบุคคลภายนอกเพื่อซื้อที่ดิน ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นหยุดคิดเป็นต้นทุนของที่ดินเมื่อไหร่
- คำตอบ** ดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมดังกล่าวสิ้นสุดการรวมเป็นราคาทุนของที่ดิน เมื่อที่ดินพร้อมจะปลูกสร้างอาคาร

3. **คำถาม** ดอกเบี้ยจากการผิวนัดชำระค่าสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข ถือเป็นต้นทุนการกู้ยืมหรือไม่
คำตอบ ไม่ถือเป็นต้นทุนการกู้ยืม เนื่องจากเป็นรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข
4. **คำถาม** ต้นทุนการกู้ยืม กู้เฉพาะเจาะจง ถ้าซื้อที่ดินมาและที่ดินพร้อมก่อสร้างอาคารดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นเพื่อการซื้อที่ดิน ถือเป็นต้นทุนที่ดินได้หรือไม่
คำตอบ ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นเพื่อการซื้อที่ดินเป็นค่าใช้จ่าย เนื่องจากที่ดินไม่ใช่สินทรัพย์ที่เข้าเงื่อนไข

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 38

เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

1. **คำถาม** ซอฟต์แวร์บัญชี กิจการต้องบันทึกเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนใช่หรือไม่
คำตอบ ซอฟต์แวร์ดังกล่าวเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เนื่องจากสามารถใช้งานได้ต่างหากจากคอมพิวเตอร์
2. **คำถาม** บริษัทเขียนซอฟต์แวร์ โดยจดเป็นลิขสิทธิ์ของบริษัทแล้ว ต้นทุนของซอฟต์แวร์ ได้แก่ ค่าจ้างโปรแกรมเมอร์ บริษัทสามารถบันทึกซอฟต์แวร์เป็นสินคามีไว้เพื่อขายได้หรือไม่
คำตอบ ซอฟต์แวร์ดังกล่าวเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
3. **คำถาม** ค่าพัฒนาซอฟต์แวร์สามารถบันทึกเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนได้หรือไม่
คำตอบ ค่าพัฒนาซอฟต์แวร์สามารถบันทึกเป็นสินทรัพย์ได้จนกระทั่งซอฟต์แวร์พร้อมใช้งาน

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 5

เรื่อง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขายและการดำเนินงานที่ยกเลิก (ปรับปรุง 2550)

1. **คำถาม** กรณีที่กิจการยืดยอดมาจากลูกค้าแล้วนำรถดังกล่าวออกขาย รถดังกล่าวถือเป็นสินค้ายกเลิกหรือไม่
คำตอบ รถดังกล่าวถือเป็นสินทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อขาย เนื่องจากเป็นไปตามเงื่อนไข ดังนี้
1. สินทรัพย์มีไว้เพื่อขายในทันทีในสภาพปัจจุบัน และ
2. การขายมีความเป็นไปได้สูงมาก
2. **คำถาม** ห้องชุดที่กิจการยืดยอดมาจากเจ้าของร่วม โดยกิจการให้บุคคลภายนอกเช่า ห้องชุดดังกล่าวถือเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนหรือไม่
คำตอบ ห้องชุดดังกล่าวถือเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน
3. **คำถาม** บริษัทซื้อที่ดินมาเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจไม่ดีเลยยังไม่พัฒนา ในขณะเดียวกันถ้ามีคนสนใจซื้อก็จะขายที่ดินดังกล่าว ที่ดินดังกล่าวเป็นสินค้ายกเลิกหรือไม่
คำตอบ กรณีเป็นธุรกิจซื้ออสังหาริมทรัพย์มาเพื่อพัฒนา ถือเป็นสินค้ายกเลิก

ພື້ນທີ່ພັດທະນາ

ສຽງປະເທດຕຳກາມ-ຕຳຄອບ ປັດຊະນະໃນການຈັດຕັ້ງພັດທະນາແລະງົບການເງິນ

ກຸ່ມງານພັດທະນາລະບົບແລະມາດຖານວິຊາຊີວ

ສຳນັກກຳກັບຄຸ້ມຄອງກິດຈະການ ກຸ່ມພັດທະນາກິດຈະການຄ້າ

ຄ.ນນກຸ້ມຄອງ 1 ຕ. ບາງກະສອ ອ.ເມືອງ
ຈ.ນນກຸ້ມຄອງ 11000

E-mail Monitoring@dbd.go.th

0-2547-4406

0-2547-4398

